

РЕШЕНИЕ

КАРАР
№51

«04» августа 2026 елның а. Свияжск(Зөя)

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Свияжск авыл жирлеген депутаты этика кагыйдәләрен раслау турында

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Свияжск авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген Уставы һәм Зеленодольск муниципаль районының Свияжск авыл жирлеген совети депутаты статусы турындагы нигезләмә, Зеленодольск муниципаль районының Свияжск авыл жирлеген совети нигезендә **карап кабул итте:**

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Свияжск авыл жирлеген совети депутатының кушымтада бирелгән этика кагыйдәләрен расларга.

2. Әлеген карарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми Порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләрен порталы (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) составында Зеленодольск муниципаль районының рәсми сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Свияжск авыл жирлеген мәгълүмат стендларында: Свияжск авылы, Троицкая ур., 7 йорт (жирлек администрациясе), Успенская ур., 2 йорт («Буян» кибетенә кергәндә) адреслары буенча күрсәтергә.

Свияжск авыл жирлеген башлыгы,
Совет рәисе

М.Г. Ганеев

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Свияжск авыл
жирлеге советы депутатының этика кагыйдэләре

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Свияжск авыл
жирлеге советы депутатының этика кагыйдэләре (алга таба - Этика кагыйдэләре)
Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Свияжск авыл
жирлеге советы депутатының (алга таба - депутатның) депутат вәкаләтләрен башкарганда, шул
исәптән депутатлар арасындагы мөнәсәбәтләрдә, шулай ук депутатларның дәүләт
хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфай затлары,
жәмәгәтьчелек, сайлаучылар, массакүләм мәгълүмат чаралары белән үзара
мөнәсәбәтләрендә гомуми кабул ителгән этик нормалар нигезендә үз-үзен тотышын
билгели торган акт булып тора.

2. Депутатларның эшчәнлегенә түбәндәге принциплар нигезендә гамәлгә ашырыла:

- Зеленодольск муниципаль районының «Свияжск авыл жирлеге» муниципаль
берәмлегенә мәнфәгатьләрен һәм сайлаучылар мәнфәгатьләрен яраштыру;

- Россия Федерациясенең Конституциясен, федераль законнарын, Татарстан
Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм муниципаль
хокукий актларны үтәү;

- яхшылык, гаделлек, намуслылык һәм намуслылык идеалларын чагылдыра торган
мораль критерийларга тикшеренүләр;

- шәхси мисал, хөрмәт һәм эхлакий нормаларны, мәдәниятне һәм эшлекле
мөнәсәбәтләрне үтәү нигезендә жәмгыятьтә югары хокукий культураны эзлекле рәвештә
формалаштыру;

- депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә кәргән башка
депутатларның, вазыйфай затларның һәм гражданның абруен хөрмәт итү.

3. Депутат үзе тәкъдим итә торган сайлаучыларның үзен, Татарстан Республикасы
Зеленодольск муниципаль районының Свияжск авыл жирлеге советын (алга таба - Совет)
фаш итә алырлык гамәлләрдән, гаризалардан һәм гамәлләрдән тыелырга тиеш.

Депутат әлегә Этика кагыйдэләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәге йөкләмәләрне
үтәргә тиеш:

1) шәхси кызыксынучанлыгы (турыдан-туры яисә читләтелгән) булган конкрет
мәсьәләләр буенча әзерләнүдә, фикер алышуда һәм тавыш бирүдә катнашмаска;

2) депутат бурычларын объектив башкаруда шик тудырырлык үз-үзенә тотыштан
тыелырга, шулай ук аның абруена яисә Совет абруена зыян китерергә сәләтле
конфликтлы хәлләрдән качарга;

3) Советта билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдэләрен үтәргә;

4) депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда конфиденциаль характердагы
белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа мәгълүм
булган белешмәләрне фаш итмәскә һәм файдаланмаска;

5) физик һәм юридик затлардан депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә
бүләкләүләр (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял
итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр), беркетмә чараларына
бәйле рәвештә алынган бүләкләрдән тыш (рәсми делегацияләр, визитлар, тантаналар),

алар муниципаль милеккә тапшырылырга һәм муниципаль хокукий актта билгеләнгән тәртиптә исәпкә алынырга тиеш.

II. Советта депутат эшчәнлегә өлкәсендәге этика кагыйдәләре.

4. Һәр депутат Советта һәм аның органнарында мәрхәмәтлелек, үзара ярдәмләшү һәм иптәшләрчә хезмәттәшлеккә ярдәм итәргә тиеш.

5. Депутат чит кеше фикеренә карата түземлелек һәм хөрмәт күрсәтергә, башка депутатларга карата ихтирамсыз мөнәсәбәткә юл куймаска, карарлар кабул итәр алдыннан башка депутатларның фикерен һәръяклап исәпкә алырга тиеш.

Депутат апелляциясез күрсәтергә, үз позициясен янаулар, ультиматумнар һәм башка шундый ысуллар ярдәмендә тагарга хокуклы түгел.

6. Депутатлар бер-берсенә һәм Совет сессиясендә катнашучы барлык затларга рәсми мөрәжәгать итәргә тиеш. Бер-берсенә, шулай ук Совет сессиясә эшендә катнашучы башка затларга мөрәжәгать иткәндә, «хөрмәтле» сүзә булган мөрәжәгатьләрнең гомуми формасын куллану.

7. Совет сессиясендә һәм аның органнары утырышларында чыгыш ясаучы депутат үз сөйләмендә депутат һәм башка затларның намусына һәм абруена зыян китерә торган тупас, мыскыллы әйтелмәләр кулланырга, законсыз гамәлләргә өндәргә, ялган мәгълүмат кулланырга, кемнеләр адресына нигезсез гаепләүләр жибәрергә хокуклы түгел.

Күрсәтелгән кагыйдәләр бозылган очракта, рәис чыгыш ясаучыны кисәтә, ә кабат хокук бозу очрагында аның сүзләрен Яшел Үзән муниципаль районының Свияжск авыл жирлегә Советы Регламентында каралган тәртиптә сессия ахырына кадәр житкерә.

III. Депутатның дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, оешмалар, ижтимагый берләшмәләр, массакүләм мәгълүмат чаралары, вазыйфаи затлар һәм гражданнар белән үзара мөнәсәбәтләрендәге этика кагыйдәләре

8. Дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, оешмалар, ижтимагый берләшмәләр, массакүләм мәгълүмат чаралары, вазыйфаи затлар һәм гражданнар белән үзара мөнәсәбәтләрдә депутат статусына бәйле мөмкинлекләренә шәхси максатларда файдаланырга хокуксыз.

9. Әгәр әлегә белешмәләр дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкил итсә, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру нәтижәсендә аңа билгеле булган белешмәләренә фаш итәргә хокуксыз.

10. Депутат, тиешле вәкаләтләре булмаган килеш, Совет исеменнән үзенең рәсми вәкиле буларак чыгыш ясарга хокуклы түгел.

11. Депутат, массакүләм мәгълүмат чараларында, жыелышларда һәм митингларда, урам йөрүләрендә, демонстрацияләрдә сайлаучылар алдында чыгыш ясап, жирле үзидарә органнары, ижтимагый органнар, оешмалар һәм вазыйфаи затлар эшчәнлегенә комментарий биреп, бары тик дөрес фактлардан файдаланырга тиеш.

Ачык чыгышларда һәм дөрес булмаган фактлар белдерүләрендә аңсыз яисә саксыз кулланылган очракта, шулай ук вазыйфаи затларның, жирле үзидарә органнарының, аларның оештыру-хокукий рәвешләренә бәйсез рәвештә оешмаларның намусын һәм абруен кимсеткән очракта, депутат ачыктан-ачык үз фикерләрен дөрес түгел дип

танырга, оештыру-хокукий рәвешләренә бәйсез рәвештә, ул органнарга, оешмаларга һәм аларның мәнфәгатьләрен һәм намусын һәм абруйларын катырган затларга гафу үтенергә тиеш. Гавами рәвештә кире кагу һәм гафу үтенү бурычы, жибәрелгән хокук бозуларны баян итеп, дәрәс булмаган мәгълүматны тарату фактының, башкару рәвешләренә һәм вакытларының Комиссия карары белән билгеләнгән вакытта барлыкка килә.

12. Депутат аның депутат статусынан килеп чыга торган, шулай ук аңа дәүләт һәм ижтимагый органнар, жирле үзидарә органнары, оешмалар, аларның вазыйфай затлары тарафыннан матди-финанс һәм башка шәхси файда алу өчен рәсми һәм рәсми булмаган мәгълүмат алу өчен бирелә торган вәкаләтләрдән файдаланырга хокуксыз.

IV. Советта депутатның Этика кагыйдәләрен һәм аның органнарын бозуга бәйле мәсьәләләргә карар

13. Депутатның Этика кагыйдәләрен бозуга бәйле мәсьәләләргә Советның (алга таба - Комиссия) төзи торган законлылык, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссиягә тикшерә. Комиссия утырышы Комиссиянең билгеләнгән санының яртысыннан күбрәгә катнашында тулы хокуклы була. Карарлар мондагы халык саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

14. Комиссия:

- депутатларны депутат Этика кагыйдәләрен бозуга бәйле хәлләрдә консультацияли;
- депутатларның Этика кагыйдәләрен бозу очракларын карый;
- Зеленодольск муниципаль районының Совет рәисенә, Свияжск авыл жирлегә башлыгына Этика кагыйдәләрен бозу турында жибәрелгән рәсми мөрәҗәгатьләргә карый;
- әлеге Кагыйдәләрдә каралган йогынты чаралары турында карарлар кабул итә;
- депутатның этисыз үз-үзен тотышы фактлары буенча Советка үз бәяләмәләрен бирә.

15. Комиссия Этика кагыйдәләрен бозуга бәйле мәсьәләләргә карый:

- депутат яисә депутатлар төркеменә язма гаризасы буенча;
- Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Свияжск авыл жирлегә советы рәисе, Зеленодольск муниципаль районы Свияжск авыл жирлегә башлыгы һәм аның урынбасарларының, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Свияжск авыл жирлегә советы депутатларының язма мөрәҗәгәте буенча;
- дәүләт һәм ижтимагый органнарның, жирле үзидарә органнарының, оешмаларның, гражданның язма мөрәҗәгәте буенча, шулай ук, әгәр бу хакта комиссия әгъзаларының күпчелегә аның утырышында кабул иткән булса, үз инициативасы белән.

16. Комиссия Этика кагыйдәләрен бозуга бәйле барлык мәсьәләләргә Комиссия утырышында карый. Карар сроклары - гаризаны (мөрәҗәгатьне).

Комиссия ачык яки ябык утырышлар үткәрә. Утырышның формасы турындагы мәсьәлә утырышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән хәл ителә. Ябык утырышлар бу шәхси мәгълүматны саклау өчен кирәк булганда, шәхси тормыш серләре

һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләр, тикшерелә торган зат ризалыгына бәйсез рәвештә, федераль законнар нигезендә уздырыла.

Утырышка мөрәжәгать итүчеләр һәм мәгълүмат хәлләрне ачыклауга һәм объектив карар кабул итүгә ярдәм итә ала торган башка затлар чакырыла һәм тыңлана.

Тикшерелә торган депутатка тикшерү материаллары белән танышу, аңлатмалар һәм дәлилләр китерү, Комиссия утырышында шәхсән һәм (яисә) ышанычнамә буенча вәкил аша катнашу хокукы тәмин ителә.

Комиссия сайлау комиссияләре, суд һәм прокуратура компетенцияләренә кагылышлы мәсьәләләрне карамый.

Гаризаларны (мөрәжәгатьләренә) карау нәтижәләре буенча Комиссия этика кагыйдәләрен бозу фактын билгеләү яисә мондый хокук бозу булмау турында карар кабул итә һәм мөрәжәгать итүчегә җавап җибәрә.

17. Комиссия этика кагыйдәләрен бозган депутатка карата түбәндәге йогынты чараларын куллана:

- депутатка этика кагыйдәләрен бозуның ярамаганлыгын күрсәтә;

Депутатның этика буенча үз-үзен тотышы ачык булмаса, депутаттан ачыктан-ачык гафу үтенергә мәжбүр итә;

дип депутатка шелтә белдерә.

18. Депутат тарафыннан Совет сессиясе барышында этика кагыйдәләрен бозган очракта, Совет түбәндәгеләрне булдыра:

- тиешле сорауны мөстәкыйль карарга;

Комиссиянең бу мәсьәләсен карауны йөкләргә.

19. Комиссиядә мәсьәләләрне карау инициаторлары булган яисә Этика Кагыйдәләрен бозуда гаепләнүче депутатлар комиссия карарына Совет сессиясендә яисә гомуми тәртиптә судка шикаять бирергә хокуклы.

Комиссия әгъзасы булган депутат тикшерүләрдә һәм аның тарафыннан Этика кагыйдәләрен бозу турындагы гариза буенча комиссия утырышында тавыш бирүдә катнашмый.

21. Комиссия карарлары әхлакий характерга ия, юридик җаваплылык булмый һәм мандатны туктатуга китерми.